

Адреса для листування: а/с 316, м. Львів, 79000, Україна. Адреса: вул. Івана Франка, 9, оф. 1а, м. Львів, 79005.
Тел./факс: +(38) 032-225-76-82. Тел. +(38) 032-243-38-88. Електронна скринька: epi@mail.lviv.ua. Веб-сайт: <http://epi.org.ua>.

**Голові Комітету з питань екологічної політики
та природокористування
О.В.Бондаренко**

Коментарі до проєкту Закону України “Про управління відходами” №2207-1д

Висловлюємо подяку авторам проєкту Закону України «Про управління відходами» за якісне доопрацювання тексту закону та відображення найбільш важливих положень директив ЄС в сфері управління відходами.

МБО «Екологія-право-людина» готова долучитися до покращення змісту окремих положень проєкту Закону між першим та другим читанням.

Натомість вважаємо за необхідне подати наступні зауваження до чинної редакції проєкту закону, які, на думку ЕПЛ, є важливими для його подальшого доопрацювання:

1. Визначення **медичні відходи** не включає медичні відходи, які утворюються громадянами при проведенні медичних маніпуляцій в домогосподарствах, за межами лікарень, а також відходи фармацевтичні (протерміновані чи невикористані ліки), інші відходи, які продукують жителі (напр. рентгенівська плівка, електронні вироби мед. Призначення). Тому таке визначення може створити обов'язок лише по організації збору медичних відходів із медичних закладів, а звичайні громадяни так і залишаться зі своїми медичними відходами, які попадуть в подальшому в контейнери для побутових відходів. Також Національна стратегія управління відходами до 2030 року серед медичних відходів нараховує також відходи, що утворюються в аптеках, науково-дослідних інститутах, навчальних медичних закладах. Тому визначення **медичні відходи** даного законопроєкту слід розширити.
2. Не має згадки про застосування системи «**плати за те, що викидаєш**» щодо організації збору відходів в межах адміністративно-територіальних одиниць. Так, Національна стратегія управління відходами до 2030 року також вказує, що у сфері побутових відходів держава повинна прийняти законодавство, яке спрямоване на впровадження принципу «плати за те, що викидаєш», тому його слід закріпити і в статті 3 законопроєкту.

Також стаття 34 *Плата за послугу управління побутовими відходами* виключає можливість застосування у адміністративно територіальних одиницях системи «плати за те, що викидаєш», адже вказує, що при обрахунку плати за послугу з управління побутовими відходами на основі норм надання послуг та тарифу на

послугу, тобто виключається можливість обрахунку плати на підставі фактичного обсягу утворених відходів.

3. У статті 15 серед прав і обов'язків громадян не передбачено **право брати участь в розробленні Національного плану управління відходами, регіональних, місцевих планів управління відходами**, хоча таке право є закріплено в статті 16 для утворювачів відходів, крім утворювачів відходів домогосподарств. Вважаємо, що таке упуцнення є дискримінацією звичайних громадян перед іншими утворювачами відходів (промислових, сільськогосподарських, тощо), тому слід доповнити статтю 15 законопроекту, надавши громадянам право на участь в розробленні Національного плану управління відходами, регіональних, місцевих планів управління відходами.
4. У статтях 15 та 16 (права та обов'язки громадян України та утворювачів відходів) не вказано їхнього обов'язку щодо **сортування відходів** та дотримання вимог муніципальної системи роздільного збирання відходів, що не дозволить в подальшому примусити утворювачів відходів до сортування, а також створити додаткові важелі для органів місцевого самоврядування для притягнення до відповідальності громадян та юридичних осіб за викидання несорттованих відходів. У статті 31 подано обов'язки утворювачів побутових відходів, серед яких є *забезпечення роздільного збирання відходів*, проте це невірне формулювання, адже такі утворювачі повинні сортувати відходи та викидати їх у спеціальні окремі контейнери, а вже органи місцевого самоврядування повинні забезпечити роздільне збирання відходів. Також зовсім розмите формулювання в статті 13, ч.2 щодо *забезпечення роздільного збирання відходів* буде мати наслідком відсутності чіткого законодавчого обов'язку утворювачів відходів здійснювати їхнє сортування, та серед органів місцевого самоврядування забезпечувати роздільний збір окремо зібраних відходів.
5. У статті 8 вказано вичерпний перелік відходів, щодо яких може бути оголошення припинення статусу відходів. Пропоную такий перелік не робити закритим, оскільки країни ЄС поширили цей механізм і на інші види відходів окрім скла та металобрухту, тому краще залишити ще можливість для використання його для картону, до прикладу, чи компосту, чи інших видів відходів.
6. Також небезпеку підриву запуску системи **РВВ** складає включення до статті 10 можливості для виробників продукції можливості брати участь в РВВ через *екологічний податок*. Така можливість призведе до створення «законної прогалини» для уникнення відповідальності за недосягнення цільових показників, адже положення статті 10 стосуються в першу чергу організацій індивідуальної чи колективної розширеної відповідальності, і поррахувати досягнення цільових показників при умові сплати екологічного податку не буде можливим. Тому змішування механізмів роботи системи РВВ є недоцільним, адже це ускладнить обрахунки досягнення цільових показників, а також ускладнить фінансування муніципальних систем управління побутових відходів. Також в статті 10 немає зовсім деталізації умов використання екологічного податку в рамках системи РВВ, тому слід виключити таку можливість для виробників.

7. Можна також доповнити перелік тих товарів та відходів, які можуть підпадати під систему **РВВ**, зокрема відходами будівництва та знесення, медикаментами та медичними відходами, лампочками тощо. Такий перелік відповідає європейським практикам функціонування системи РВВ.
8. Законопроект зберігає стару **дозвільну систему** в сфері поводження з відходами, яка показала себе як неефективна та корупційна, та яка не здатна опередити та мінімізувати шкоду довкіллю та людині від поводження з відходами. Так, не відомо для чого потрібен дозвіл на здійснення операцій з управління відходами, адже функціонує процедура ОВД для оцінки та мінімізації впливу на довкілля, та система обліку та звітності, а також планується запровадження інтегрованого дозволу, що призведе до подвійного дозвільного обтяження певних суб'єктів господарювання. Також у статті 43 не враховано помилки, які виникали щодо наявності чи невідповідності матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання, що займаються діяльністю по поводженню із небезпечними відходами. В статті 43 від суб'єкта господарювання вимагаються лише відомості про наявність матеріально-технічної бази для здійснення операцій з управління відходами, проте надання таких відомостей заявником не дозволить дозвільному органу встановити відсутність чи невідповідність матеріально-технічної бази, що є підставою для відмови у видачі дозволу. Встановити таку відсутність чи невідповідність без огляду чи обстеження такої бази уповноваженим представником чи групою посадових осіб є неможливо. Доступ дозвільного органу до інформаційних систем чи баз даних не дозволить також підтвердити достовірність проданих заявником відомостей про його матеріально-технічний стан. Крім того, в статті 43 не міститься обов'язку дозвільного органу перевіряти достовірність всіх відомостей, які подає заявник, в тому числі із застосуванням інших інформаційних систем та відкритих баз даних. Тому, за даних умов, наявність дозволу, отриманого згідно вимог закону «Про управління відходами» не буде свідчити про технічну та матеріальну спроможність суб'єкта господарювання проводити операції по обробленню відходів. Також серед умов отримання дозволу на оброблення відходів вказуються відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля, проте немає згадки про обов'язкову наявність позитивного висновку з оцінки впливу на довкілля, а наявність негативного висновку може бути підставою для відмови у видачі дозволу (в чинній редакції ж лише відсутність висновку з ОВД як такого).
9. **Ліцензійна система** показала себе як неефективна та корумпована, і в статті 45 є намагання вирішити проблеми чинної ліцензійної системи, але не всі. Так, не відображено вимог ст.35 Директиви про відходи щодо суворого обліку всіх етапів хронології поводження із небезпечними відходами, починаючи від утворювачів відходів, їх перевізників, брокерів та дилерів та суб'єктів поводження з небезпечними відходами, а саме таку інформацію (як мінімум): походження відходів, їх обсяг, вид, метод обробки відходів, тощо. Такого обліку стаття 45 не передбачає.

Також на практиці виникають проблеми із бланком ліцензії, оскільки у ньому на титульній стороні не міститься інформації, які саме операції із відходами дозволено робити ліцензіату, та з якими типами небезпечних відходів він може працювати, і тому часто із недобросовісними ліцензіатами укладаються договори на ті види відходів, з якими цей ліцензіат не може працювати, або укладають договори із ліцензіатом, який має право лише перевозити чи збирати небезпечні відходи, а останній такі відходи потім не передає ліцензіатам, які мають право та матеріально-технічну базу для оброблення конкретного виду відходів.

Після успішного повторного першого читання ЕПЛ розробить пропозиції для народних депутатів профільного комітету для покращення якості законопроекту та подолання суперечностей.

**Виконавчий директор
МБО "Екологія-право-людина"**

Олена Кравченко

Виконавець: Ольга Мелень-Забрамна